

สรุปประชุม

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้
วันที่ 23 กรกฎาคม 2568 ณ ห้องประชุมทรวง เหลี่ยมรังสี อาคาร 3 ชั้น 3 กรมอนามัย

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้
ได้ประชุมสรุปผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2568 พร้อมแลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาอุปสรรคในการ
ขับเคลื่อนงาน และหารือแนวทางการพัฒนางานในปีต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยสรุปสาระสำคัญของการ
ประชุม ดังนี้

1. สรุปผลการดำเนินงานเฝ้าระวังคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้าน ปีงบประมาณ 2568

สรุปผลการดำเนินงานตามค่าเป้าหมาย ดังนี้

- 1) ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำประปาหมู่บ้านส่งตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ จำนวน 4,841 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 98.6 ของเป้าหมาย(5,000 แห่ง) ถึงแม้จะยังไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้แต่ถือเป็นอัตราความครอบคลุมที่น่าพอใจ
- 2) จากกระบวนงานผลการดำเนินงานเฝ้าระวังคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้าน ปีงบประมาณ 2568 พบว่า มีการดำเนินการประเมินตนเองตามแนวทาง C1 จำนวน 3,988 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 79.8 โดยในจำนวนนั้น มี 3,210 (ร้อยละ 81) ที่มีการระบุคะแนนประเมินเรียบร้อยแล้ว ซึ่งส่วนใหญ่พบว่าอยู่ในระดับ “พอใช้” (ร้อยละ 60.97) และ “ระดับดี” (ร้อยละ 26.67) แต่อย่างไรก็ตาม ยังพบการรายงานว่าการประเมินตนเองตามแนวทาง C1 เรียบร้อยแล้ว แต่ยังไม่ได้รับคะแนนและยังไม่มีผลการประเมินในระบบรายงาน
- 3) ด้านคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้าน พบว่า มีระบบประปาหมู่บ้าน เพียง 480 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 9.9 เท่านั้น ที่คุณภาพน้ำประปาผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย พ.ศ.2563 ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข โดยเฉพาะเรื่องระบบฆ่าเชื้อและการจัดการสุขาภิบาลของระบบน้ำในพื้นที่
- 4) ผลการดำเนินงานรับรองน้ำประปาหมู่บ้านสะอาด(3C) พบว่า ปี 2568 มีระบบประปาหมู่บ้านที่ได้รับการรับรองเป็นน้ำประปาหมู่บ้านสะอาด(3C) จำนวน 109 แห่ง ครอบคลุม 14 จังหวัด 6 เขตสุขภาพ ทั้งนี้ ถึงแม้ผลการดำเนินงานยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนด แต่จากระยะเวลาที่เหลืออีกประมาณ 2 เดือน คาดว่าเป้าหมายนี้จะบรรลุเป้าหมายทุกเขตสุขภาพ

2. ประเด็นปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ ปีงบประมาณ 2568

จากการขับเคลื่อนการดำเนินงานฯ ในปีงบประมาณ 2568 ขอสรุปประเด็นปัญหาอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายในการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ขาดการบูรณาการนโยบายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้าน และขาดการขับเคลื่อนและกำหนดเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม รวมถึงขาดความชัดเจนของการถ่ายทอดนโยบายสู่หน่วยงานปฏิบัติในระดับพื้นที่ ทำให้การปฏิบัติไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- 2) ระยะเวลาดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำประปาหมู่บ้านส่งตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการมีจำกัด เนื่องด้วยห้องปฏิบัติการสาธารณสุข กรมอนามัย ต้องปิดปรับปรุงด้านโครงสร้าง ทำให้ในปีนี้มีระยะเวลาดำเนินการน้อยเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ในขณะที่จำนวนตัวอย่างเพิ่มขึ้นเกือบ 10 เท่า รวมถึงปัญหาเรื่องการประสานงานระหว่างหน่วยงานในระดับพื้นที่กับห้องปฏิบัติการสาธารณสุข กรมอนามัย ทั้งในด้านแผนสนับสนุนการดำเนินงาน ช่องทางการประสานงานในกรณีฉุกเฉิน รวมถึงการปรับเปลี่ยนแนวทางการส่งรายงานผลตรวจคุณภาพน้ำที่ไม่ได้ชี้แจงให้เข้าใจตรงกัน

- 3) ในด้านโครงสร้างระบบประปายังพบว่าขาดงบประมาณในการพัฒนาด้านโครงสร้างระบบประปา (ส่วนใหญ่เป็นสื่อบำบัดและไม่มีระบบฆ่าเชื้อโรค) รวมถึงงบประมาณในการดูแลรักษาภาพ เช่น การเปลี่ยนทรายกรอง การซื้อสารเคมีในการปรับปรุงคุณภาพน้ำ รวมไปถึงผู้ดูแลระบบประปาส่วนใหญ่ ขาดความรู้ในการปรับปรุงคุณภาพน้ำประปา รวมทั้งการบำรุงรักษาเครื่องมือและระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำ
- 4) ในด้านทัศนคติของประชาชนที่ยังขาดความเข้าใจถึงความสำคัญของน้ำสะอาด ประชุมชนบางส่วนมองว่าน้ำประปาหมู่บ้านเป็นเพียงน้ำใช้ ไม่จำเป็นต้องมีกระบวนการปรับปรุงคุณภาพ ขอแค่มีน้ำใช้เพียงพอต่อความต้องการ ไม่ขาดแคลนก็พอแล้ว รวมถึงทัศนคติด้านลบต่อกลิ้นคลอรีน

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนางาน

- 1) ควรผลักดันนโยบายสาธารณะเพื่อการเข้าถึงน้ำสะอาดอย่างเท่าเทียม และขับเคลื่อนนโยบายผ่านการบูรณาการภาครัฐ ท้องถิ่น และภาคประชาชน เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบอย่างเป็นรูปธรรม
- 2) ควรจัดตั้งคณะทำงานพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อการเข้าถึงน้ำสะอาดอย่างเท่าเทียม โดยคณะทำงานมาจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้าน
- 3) ควรผลักดันเชิงนโยบายให้องค์กรปกครองท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงโครงสร้างของระบบประปาหมู่บ้านให้มีกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำและฆ่าเชื้อโรค รวมถึงจัดทำแผนการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำประปา(ทั้งภาคสนาม และส่งทางห้องปฏิบัติการ) เป็นประจำและต่อเนื่อง
- 4) การพัฒนาระบบประปาหมู่บ้านให้เป็นต้นแบบที่ยั่งยืน จำเป็นต้องมีการวางแผนงานที่ชัดเจน การประสานงานที่ต่อเนื่อง การติดตามและคืนข้อมูลอย่างมีระบบ รวมถึงการเสริมความรู้และทักษะให้แก่ผู้ดูแลระบบ ตั้งแต่กระบวนการผลิตจนถึงการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ
- 5) สำนักสุขภาพอาหารและน้ำ ศูนย์อนามัยที่ 1-12 และกองห้องปฏิบัติการสาธารณสุข กรมอนามัย ต้องวางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกันในทุกขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน
- 6) ในด้านเครื่องมือสนับสนุนการดำเนินงาน ควรมีการปรับเครื่องมือให้ง่ายต่อการนำไปใช้งานในระดับพื้นที่ เช่น แบบประเมินตนเองตามแนวทาง C1 ที่พบว่ายังมีความยุ่งยากในการนำข้อมูลลงในแบบฟอร์ม รวมถึงการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ ต้องสื่อความหมายชัดเจน ลดความเข้าใจคลาดเคลื่อนของกลุ่มเป้าหมาย เช่น ประกาศนียบัตรการรับรองประปาหมู่บ้านสะอาดที่ทำให้เข้าใจคลาดเคลื่อนเป็นการรับรองประปาดื่มได้
- 7) ควรเน้นการสื่อสารสร้างความรอบรู้ให้กับประชาชนผู้ใช้น้ำอย่างจริงจังในเรื่องความสำคัญของคลอรีน เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติมุมมองต่อการใช้น้ำประปา

การประชุมในครั้งนี้ จะนำไปสู่การจัดทำแผนงานโครงการและการกำหนดตัวชี้วัดร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนางานในปีต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตลอดจนยกระดับคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านให้สะอาดปลอดภัย ได้มาตรฐานฯ สอดรับกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs6)

ภาพกิจกรรมประชุม

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้าน

ให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้

วันที่ 23 กรกฎาคม 2568 ณ ห้องประชุมทรวง เหลี่ยมรังสี อาคาร 3 ชั้น 3 กรมอนามัย

“รวมพลังคนทำงาน ขับเคลื่อนน้ำประปาหมู่บ้านสะอาด เพื่อการเข้าถึงน้ำสะอาดอย่างเท่าเทียม”

เป้าหมายและความสำเร็จร่วมกัน

- ✓ ทุกครัวเรือนมีน้ำประปาหมู่บ้านใช้
- ✓ น้ำมีคุณภาพ ปลอดภัย ไม่เสี่ยงโรค

คุณค่าของงาน

งานของเราอาจไม่ได้มีคนปรบมือให้ทุกวัน
แต่การที่เรา "ทำให้น้ำประปาไหลสะอาดถึงบ้านคน
ยกระดับคุณภาพชีวิตและ
สุขภาพประชาชน" คือภารกิจที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง

สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ

88/22 หมู่ 4 ถนนติวานนท์
ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี 11000

0-2590-4188

fwsan@anamai.mail.go.th